

Анотація на вибірккову навчальну дисципліну «Охорона праці та БЖД»

Рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський) рівень вищої освіти*

Галузь знань – *05 Соціальні і поведінкові науки*

Спеціальність – *054 Соціологія*

Освітньо-професійна програма – *«Соціологія»*

Кількість кредитів – *3*

Рік підготовки – *2, семестр – 4*

Компонент освітньої програми: *вибіркковий*

Мова викладання: *українська*

Викладачі: Рюль Вікторія Олександрівна, доцент, кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології і соціальної роботи, e-mail: viktorija.riul@uzhnu.edu.ua

Опис дисципліни

1. Актуальність курсу. Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» вивчає небезпеки та засоби захисту від них людини в будь-яких умовах. Науковий напрямок дисципліни базується на загальних фізіологічних та психологічних основах життєдіяльності, всіх видах антропогенної діяльності людини та на взаємозв'язку з оточуючим середовищем і сферою її діяльності. — Основи охорони праці та безпека життєдіяльності вирішує потрійну задачу, яка полягає в ідентифікації небезпек, реалізації профілактичних заходів та захисті від залишкового ризику. Вона є науковою основою, теоретичним та методологічним апаратом для вивчення екології, охорони праці, інженерної психології, ергономіки, цивільної оборони.

2. Метою дисципліни є засвоєння таких питань, як класифікація та загальні закономірності виникнення небезпек, їх властивості, наслідки впливу на організм людини; теоретичні основи безпеки життєдіяльності, зокрема, види ризику, методи його визначення та зниження; основи захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек як повсякденного характеру, так і в умовах надзвичайних ситуацій. Особлива увага приділена вивченню характеристик таких техногенних факторів впливу на життєдіяльність, як шум, вібрація, електромагнітні та іонізуючі випромінювання, а також методам і приладам екологічного моніторингу. Та частина курсу, яка стосується основ охорони праці, містить наступні питання: правові – законодавство з охорони праці; технічні – техніка безпеки і протипожежна профілактика; санітарно-гігієнічні – виробнича санітарія. Значну увагу приділено таким важливим аспектам охорони праці, як організаційні питання: інструктаж, навчання, іспити, а також контроль за виконанням заходів з охорони праці. Основи охорони праці являють собою соціально-технічну дисципліну, вивчення якої потребує знань, одержаних студентами із курсів як загальноосвітнього, так і

технічного напрямку. Теоретичні знання і практичні навички, набуті в процесі вивчення даної частини курсу, ставлять за мету допомогти інженеру розв'язувати численні проблеми реалізації безпечних і здорових умов праці.

Завдання курсу: засвоєнням майбутніх соціологів таких знань, як класифікація та загальні закономірності виникнення небезпек, їх властивості, наслідки впливу на організм людини; теоретичні основи безпеки життєдіяльності, зокрема, види ризику, методи його визначення та зниження; основи захисту здоров'я та життя людини і середовища її проживання від небезпек як повсякденного характеру, так і в умовах надзвичайних ситуацій.

3. Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни.

1. Законодавча та нормативна база України з охорони праці.
2. Виробничий травматизм та професійні захворювання.
3. Фізіологія та психологія праці.
4. Гігієна праці та виробнича санітарія.
5. Основи техніки безпеки.
6. Пожежна безпека.
7. Теоретичні основи безпеки життєдіяльності людини.
8. Негативні фактори та їх вплив на людину.
9. Принципи забезпечення безпеки населення у надзвичайних ситуаціях мирного і воєнного часів.
10. Засоби захисту людини від небезпечних факторів у надзвичайних
11. ситуаціях мирного та воєнного часів.
12. Перша медична допомога ураженим в умовах надзвичайної ситуації.

4. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми в здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

– загальні: здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях (ЗК01); здатність працювати в команді (ЗК03); здатність діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК06); навички міжособистісної взаємодії (ЗК07); здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями (ЗК08); здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні (ЗК11).

– фахові: здатність аналізувати соціальні зміни, що відбуваються в Україні та світі в цілому (СК03); здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів (СК04); здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації (СК06); здатність використовувати інтернет-ресурси, статистичну інформацію для вирішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності (СК08); здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування українською та іноземними мовами, ведення ділової документації (СК09); здатність до вироблення та застосування комунікативних стратегій в рамках міжособистісної взаємодії, управлінської діяльності в умовах невизначеностей (СК13); здатність прогнозувати та вирішувати конфліктні ситуації на різних

рівнях суспільних відносин (СК15); здатність до адаптації та професійного реагування на виклики соціальних трансформацій (СК16).

ЛІТЕРАТУРА

1. Атаманчук П.С., Мендерецький В.В., Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2011. 276 с.
2. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: підручник для студ. вищих навч. закладів, 3-те вид. За ред. Гандзюка М.П. Київ: Каравела, 2005. 392 с.
3. Гаврик Є.О. Охорона праці: навчальний посібник. Київ: Ельга, Ніка-Центр, 2003. 280 с.
4. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.-Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: навчальний посібник. Київ: Знання, 2007. 367 с.
5. Жигуц Ю.Ю., Цигика В.В. Інженерна екологія. Ужгород: пп «Інватор», 2020. 204 с.
6. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці: підручник для студ. вищ. навч. закл.: затв. МОНУ. 4-те вид., перероб. і доп. Київ: Знання, 2010. 229 с.
7. Желібо Є.П., Заверуха Н.М., Зацарний В.В. Безпека життєдіяльності: підручник. Київ: Каравела, 2008. 344 с.
8. Лапін В.М. Безпека життєдіяльності людини: навчальний посібник. 8-те видання, перероблене і доповнене. Київ: Знання, 2013.
9. Одарченко М.С., Одарченко А.М., Степанов В.І., Черненко Я.М.. Основи охорони праці підручник. Харків: Стиль-Издат, 2017. 334 с.
10. Посудін Ю.І. Методи вимірювання параметрів навколишнього середовища. Київ: Світ, 2003, 288 с.
11. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: навчальний посібник. 4-те вид., допов. і перероб. Київ: Університет «Україна», 2009. 295 с.
12. Ткачук К.Н., Зацарний В.В. Сабарно Р.В. та ін. Охорона праці та промислова безпека: навчальний посібник. Київ: Лібра, 2010. 268 с.
13. Шуаїбов О.К., Росола І.Й. Теоретичні основи та логічні моделі безпеки життєдіяльності: навчальний посібник. Ужгород: УжНУ, 2007. 280 с.